

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Stichting Mijn Roots
info@ojau.nl

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
BenD**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon
Aldewereld

T 070 370 79 11

Datum 27 november 2019
Onderwerp Naar aanleiding van ons gesprek op 7 juni jl.

Projectnaam
Roots interlandelijke adoptie

Ons kenmerk
2723311

Uw kenmerk
-

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Beste mevrouw Deijle, beste Dewi,

Op 5 juni jl. heeft u met het ministerie van Justitie en Veiligheid en met Fiom een gesprek gevoerd om te verkennen hoe geadopteerden die zoeken naar hun afkomst beter kunnen worden ondersteund. Ik wil u nogmaals bedanken voor uw aanwezigheid en uw waardevolle inbreng. In totaal hebben 17 gesprekken plaatsgevonden met verschillende (belangen)organisaties voor interlandelijk geadopteerden (hierna organisaties). Hierbij geef ik u een terugkoppeling van de uitkomsten van alle gesprekken en sta ik stil bij de door u ingebrachte punten. Ook laat ik u weten welke vervolgstappen ik voor ogen heb. In de tussentijd hebben wij ook contact gehad via de e-mail en telefoon. Conform uw wens is aan deze brief een passage toegevoegd over de visie van JenV op de planvorming van de organisaties. Ik hoop dat ik uw zorgpunten hiermee afdoende heb behandeld.

Algemene uitkomsten

De organisaties hebben verschillende wensen, vragen en voorstellen ingebracht. De bijlage geeft een overzicht van de meest voorkomende en omvangrijke punten. De inbreng is naar eigen inzicht samengevoegd en geclusterd in de onderwerpen erkenning en identiteitsherstel, financiële tegemoetkoming, zoektochten, DNA-zoektochten, voorlichting, begeleiding, dossiervoering, rol Fiom, wet- en regelgeving en internationale betrekkingen. Hoewel een andere indeling evenzeer mogelijk zou zijn, hoop ik op deze manier de samenhang en de tegenstellingen helder te hebben weergegeven.

Uw ingebrachte punten

Hieronder geef ik puntsgewijs uw inbreng weer. Uw inbreng kan hieronder anders, bijvoorbeeld korter, geformuleerd zijn dan in het verslag. Het verslag van het gesprek van 5 juni jl. is daarom bijgevoegd, zodat u uw punten kunt terugvinden.

Zoektochten

- Mijn Roots heeft een plan ingediend met Shapla Community en Plan Angel.
- Mijn Roots wil graag dat geld vrijkomt voor elke geadopteerde en vindt dat geadopteerden gefaciliteerd moeten worden bij de zoektocht naar hun afkomst.
- De financiële drempel om te zoeken naar verleden moet worden verlaagd.
- Mijn Roots pleit voor financiële tegemoetkoming voor waarheidsvinding.

- Mijn Roots wil graag financiële ondersteuning om de organisatie te formaliseren en uit te breiden.

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
BenD

Erkenning

- Stichting Mijn Roots wil worden erkend en gezien als belangenorganisatie.

Datum
27 november 2019

DNA-zoektochten

- Faciliteren van geadopteerden bij inschrijving in een DNA-databank.
- Opstellen van richtlijnen en een kwaliteitskader waar organisaties aan moeten voldoen.

Ons kenmerk
2723311

Voorlichting

- De Nederlandse overheid moet voorlichting geven aan zowel geadopteerden als afstandsouders.

Vervolg

Allereerst wil ik alle organisaties bedanken voor hun inbreng, dat is ons erg behulpzaam geweest. Dat geldt niet alleen voor de organisaties die met een gezamenlijke inbreng zijn gekomen, maar ook voor de andere organisaties die een eigen geluid en benadering lieten zien. Mede op grond van de inbreng en expertise van de organisaties zijn wij als ministerie in staat geweest om tot een plan te komen waarmee we op zeer korte termijn van start kunnen gaan en waarbij we gaan inzetten op versterking van zowel het generieke aanbod als het landspecifieke aanbod.

Generiek aanbod

Met generiek aanbod bedoel ik dat ik zal inzetten op het mogelijk maken van gratis centrale toegang tot en begeleiding bij adoptiedossiers en de verhoging van de bewaartermijn naar 100 jaar. Ook het verbeteren van algemene voorlichting over (DNA-)zoektochten behoort tot mijn voornemen het generieke aanbod te versterken. Hiertoe streef ik naar wijziging van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) in 2020.

Hoewel nazorg aan volwassen geadopteerden behoort tot de portefeuille van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, hecht ik eraan hier op te merken dat volwassen geadopteerden bij Fiom terecht kunnen voor nazorg in de vorm van gesprekken en lotgenotencontact. Daarnaast ontwikkelt Fiom een sociale kaart en trainingen in het kader van deskundigheidsbevordering.

De vraag met betrekking tot erkenning en genoegdoening voor geadopteerden zal naar verwachting aan de orde komen naar aanleiding van het rapport van de Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie in het verleden. Daarbij kan ook de vraag of de erkenning en genoegdoening een financiële component moet bevatten een rol spelen.

Landspecifiek aanbod

Daarnaast wil ik gehoor geven aan de vraag om organisaties die geadopteerden helpen bij zoektochten financieel te ondersteunen. Ik vind het belangrijk dat er samenhang is in de activiteiten waarvoor ik financiële middelen beschikbaar stel. Ik wil daarom Fiom hierbij inschakelen als kennisinstituut en coördinator. Zij zullen samen met de organisaties die voor subsidie in aanmerking willen komen in kaart brengen wat per land de mogelijkheden zijn voor geadopteerden om hun familie terug te vinden en daarover aan het ministerie rapporteren. In deze rapportage moet onder andere komen te staan wat de mogelijkheden in de bij zoektochten betrokken landen zijn, wat voor de verschillende landen of regio's de kans is op succes, op welke manier dat kan worden bereikt en welke rol de organisaties daarin kunnen spelen. Dit levert per land een rapportage op die Fiom vervolgens bundelt en indient bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Om de organisaties in staat te stellen om samen te werken met Fiom en bij te dragen aan deze rapportage, kan door het ministerie op korte termijn een subsidie beschikbaar worden gesteld om een tegemoetkoming te geven voor (een deel van de) door de organisatie te maken kosten voor de totstandkoming van de rapportage. U wordt daarover binnenkort nader geïnformeerd.

Op basis van voornoemde rapportage zal worden bezien hoe de zoektochten met behulp van de organisaties in de verschillende landen kunnen worden ondersteund en hoe we de daarvoor beschikbare financiële middelen optimaal kunnen inzetten. Dit zal op termijn kunnen resulteren in een subsidiebeschikking aan uw organisatie voor het behulpzaam zijn bij het uitvoeren van de zoektochten van geadopteerden.

Tot slot

Ik wil mij de komende periode inzetten om de geadopteerden te helpen bij hun zoektochten. Voor bovenstaande stel ik daarom voor de jaren 2020 en 2021 in totaal € 1,2 miljoen beschikbaar. Het verheugt mij dat Fiom en organisaties zoals de uwe constructief hebben meegedacht. Ik hoop deze samenwerking de komende periode te kunnen vasthouden zodat we onze gezamenlijk doelen kunnen verwezenlijken. Fiom zal u binnenkort uitnodigen voor een overleg om gezamenlijk te werken aan de opbouw van een rapportage over de mogelijkheden voor een landspecifiek aanbod.

Met vriendelijke groet,

Namens de minister voor Rechtsbescherming,

Peter Levenkamp
Afdelingshoofd Jeugd
Directie Sanctietoepassing en Jeugd

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
BenD

Datum
27 november 2019

Ons kenmerk
2723311

Overzicht inbreng organisaties

Erkenning en identiteitsherstel

- Erkenning voor misstanden, vervolging daders strafbare feiten en compensatie slachtoffers;
- Kosteloze herroeping adoptie, identiteitsherstel (zoals naamswijziging, beide nationaliteiten vermelden in paspoort);
- Persoonsgebonden budget/onafhankelijk fonds voor geadopteerden ten behoeve van identiteitsherstel en zoektochten;
- Contributie 'adoptee solidarity fund';
- Erkenning dat adoptie ook voor de volgende generatie(s) (nageslacht van geadopteerden) gevolgen heeft;
- Invloed van interlandelijk geadopteerden op het interlandelijke adoptiebeleid.

Financiële tegemoetkoming

- Algemene financiële tegemoetkoming bij de zoektochten (persoonlijke vergoeding en/of een vergoeding voor de organisaties die zoeken);
- Persoonsgebonden budget/onafhankelijk fonds voor geadopteerden ten behoeve van zoektochten;
- Financiële tegemoetkoming voor waarheidsvinding;
- Compensatie van de kosten die geadopteerden gemaakt hebben bij hun zoektochten;
- Fiscale aftrekpost voor geadopteerden;
- Oprichten van een fonds/samenwerkingsstichting waarin geadopteerden (organisaties) zitting hebben. Zij kunnen dan beoordelen hoe het geld wordt verdeeld. De controle moet plaatsvinden vanuit het ministerie.
- Het vergoeden van DNA-onderzoek door een internationale DNA-databank, bijvoorbeeld vanuit de basisverzekering, of uit een persoonsgebonden budget.

Zoektochten

- Opbouwen van nieuwe netwerken zodat geadopteerden die zoeken een keuze hebben via welke organisatie ze zoeken;
- Opstellen van richtlijnen en een kwaliteitskader waaraan organisaties moeten voldoen;
- Mogelijk maken 'andersom zoeken vanuit de zendende landen';
- Verkleinen van de rol van de overheid, het zoeken naar roots een private aangelegenheid.

DNA-zoektochten

- Oprichten centrale DNA-databank voor geadopteerden en afstandsouders;
- Opzetten (lokale) DNA-databanken;
- Faciliteren DNA-projecten;
- Bezinning door de overheid op de vraag wat te doen met DNA-onderzoek;
- Stimuleren in de landen van herkomst dat DNA- databanken worden opgericht.

Voorlichting

- Goede voorlichting over zoektochten aan zowel geadopteerden als afstandsouders;
- Film subsidiëren waarin cultuurverschil naar voren komt;
- Informatie verstrekken over de mogelijkheden die er zijn om te zoeken. Daarbij een mogelijkheid om te waarderen hoe effectief het is geweest.

Begeleiding

- Versterken ervaringsdeskundigheid van hulpverleners;
- Opstellen kwaliteitskader/keurmerk voor adoptiegerelateerde hulpverlening;
- Gespecialiseerde hulp voor zowel adoptiekinderen, adoptieouders en afstandsouders.

- Ruimer tijd besteden aan intakes en follow-up bij zoekacties;
- Oprichten van een landelijk en onafhankelijk expertisecentrum;
- Hulpverlening moet door professionals blijven uitgevoerd, niet door ervaringsdeskundigen;
- Vergoeding van GGZ-hulpverlening voor geadopteerden;
- Inrichten platform (bijvoorbeeld een app) van waaruit hulpverlening kan worden gecontacteerd;
- Opvang van rootszoekers in landen van herkomst zodra zij aldaar psychische problemen ondervinden;
- Een crisisteam, waar geadopteerden te allen tijde terecht kunnen;
- Oprichten Huis voor Interlandelijk Geadopteerden dat ook fungeert als een soort thuis waar interlandelijke geadopteerden zichzelf kunnen zijn zonder steeds het gevoel te hebben anders of vreemd te zijn. Het kan tevens fungeren als ontmoetingsplaats en kenniscentrum. Er kunnen al dan niet permanente tentoonstellingen worden ingericht waar interlandelijk geadopteerden meer over hun land van herkomst kunnen ervaren.

Dossiervoering

- Dossiervoering versterken (geadopteerden moeten zo'n compleet mogelijk dossier hebben);
- Bezien of zowel geadopteerden als afstandsouders een aantekening in hun dossier kunnen laten zetten dat zij openstaan voor contact;
- Centrale opslag van dossiers, gratis inzage en begeleiding daarbij;
- Bestanden aan elkaar linken (papier en DNA);
- Bewaren van en de toegang tot adoptiedossiers in zendende landen;
- Digitale opslag van dossiers.

Rol Fiom

- Documenten opslaan en hierbij zorgen voor de continuïteit en de beveiliging ervan;
- Andersom zoektochten mogelijk maken onder andere door te zoeken in het bevolkingsregister op bepaalde criteria;
- Delen van ervaringen en kennis;
- Signalen delen waar sprake is van ontevredenheid van de begeleiding bij zoektochten;
- Voorlichting geven aan geadopteerden die willen zoeken;
- Praktische uitvoering DNA-projecten;
- Deskundigheid over DNA-zoektochten bevorderen;
- Begeleiding bij zoektochten door sociale hulpverleners van Fiom;
- Kennis delen omtrent privacy;
- Kantoorruimte beschikbaar stellen;
- Juridische bijstand/advies geven;
- Zoekmogelijkheden uitbreiden.

Wet- en regelgeving

- Aanscherpen van de waarborgen die gelden met betrekking tot afstand;
- Wijzigen Wobka, waaronder de bewaartermijn van dossiers verhogen naar 100 jaar;
- Onderzoeken mogelijkheden voor open adoptie;
- Verbetering matching.

Internationale betrekkingen

- Diplomatieke routes benutten;
- Meer contact met Centrale autoriteiten door JenV en Fiom;
- Directe inmenging van de Nederlandse overheid is niet wenselijk;
- De belemmeringen om te reizen moeten worden weggenomen.

Conceptgespreksverslag

Datum: 5 juni 10u-12u

Aanwezigen: Reinout Woittiez (voorzitter), Dewi Deijle (Mijn Roots) Peter Levenkamp (JenV), Truus Groot (Fiom), Anna van Schie (Fiom), Anyck Aldewereld (JenV)

Introductie

De aanwezigen zitten bij elkaar om te verkennen hoe we kunnen komen tot elementen ten behoeve van een plan ter ondersteuning van geadopteerden die zoeken naar hun afkomst.

Mijn Roots

Mevrouw Deijle behartigt de juridische belangen van Mijn Roots. Zij voert de formele gesprekken namens deze stichting. Sinds 2015 onderneemt Mijn Roots zoektochten voor geadopteerden en sinds 2016 is Mijn Roots een stichting. Mijn Roots faciliteert zoektochten voor geadopteerden uit Indonesië. Zij hebben mensen aan zich verbonden die de intakes doen in Nederland, en mensen die de zoektochten in Indonesië uitvoeren. Er worden ook zoektochten gefaciliteerd voor afstandsouders in Indonesië. Er wordt 1 keer per jaar een conferentie georganiseerd op de Indonesische ambassade. Daarnaast is er elke zomer een gezelligheidsactiviteit en heeft Mijn Roots een Facebookpagina en een website met informatie.

Mijn Roots licht toe bij de zoektochten op misstanden te stuiten, hetgeen zoeken voor geadopteerden bemoeilijkt. Daarnaast hebben geadopteerden moeite om het geld op te brengen dat is gemoeid met zoeken. Bovendien geldt dat als de zoektocht complex is, de kosten navenant stijgen. Dit geldt in hogere mate voor de adopties die voor de komst van het Haags Adoptieverdrag en de Wobka hebben plaatsgevonden, zoals geldt voor de adopties uit Indonesië (deze hebben plaats gevonden tussen 1971-1983). Waarheidsvinding is daarom het primaire doel.

Fiom

Fiom geeft aan zoektochten te faciliteren, dit betreffen niet alleen adoptiegerelateerde zoektochten. Daarnaast beheert Fiom de dossiers van de adoptiebemiddelaars en oud-vergunningshouders die zijn opgehouden te bestaan, en begeleidt Fiom bij de inzage van deze dossiers. Daarnaast kunnen mensen vanuit het buitenland bij Fiom terecht om mensen in Nederland te traceren via het BRP. Relevant is dat Fiom voor geadopteerden uit Indonesië die willen zoeken naar waar zij vandaan komen, op de website verwijst naar stichting Mijn Roots. Fiom voert sinds enige tijd geen zoektochten meer uit voor geadopteerden uit Indonesië.

JenV

De aanwezigen van het ministerie van Justitie en Veiligheid adviseren de minister over het onderwerp adoptie. De minister heeft de gevestigde partijen en belangenorganisaties opgeroepen met een realistisch en gezamenlijk plan te komen. Er vindt de komende tijd een reeks gesprekken plaats met deze organisaties. De gesprekken zijn landgericht, vanuit de veronderstelling dat per land verschilt wat nodig is. Daarnaast kan in de gesprekken ook worden stilgestaan bij het generieke aanbod, onafhankelijk van het land. Er wordt stilgestaan bij de onafhankelijke Commissie Interlandelijke adoptie o.l.v. dhr. Joustra. Deze commissie onderzoekt het verleden. Deze gesprekken gaan daar niet over, maar gaan over de mogelijke inhoud van het plan, de mogelijke manieren waarop er tot een plan kan worden gekomen en ieders rol daarbij. Er wordt door JenV een verslag gemaakt van het gesprek die voorafgaand aan vaststelling in concept zal worden voorgelegd aan de aanwezigen. De aanwezigen worden op de hoogte gehouden van de voortgang door JenV nadat alle gesprekken hebben plaatsgevonden.

Ronde 1

Dialogo over de vraag wat is uw ideale situatie ten aanzien van het hulpaanbod voor geadopteerden?

Mijn Roots wil graag dat geld vrijkomt voor elke geadopteerde en vindt dat geadopteerden gefaciliteerd moeten worden bij de zoektocht naar hun afkomst. Dit moeten zij onafhankelijk van een stichting kunnen doen. De financiële drempel om te zoeken naar verleden moet worden verlaagd. Stichting Mijn Roots vindt het daarnaast belangrijk dat zij worden erkend en gezien als belangenorganisatie. Mijn Roots pleit voor financiële tegemoetkoming voor waarheidsvinding. Geadopteerden uit Indonesië kunnen veel vragen hebben omdat bij zoektochten misstanden worden aangetroffen. Geadopteerden lopen hier tegenaan en willen precies weten wat is er gebeurd (de waarheidsvinding). Het is onhaalbaar om een gezamenlijk plan met alle belangenorganisaties te maken, met name vanwege de uiteenlopende activiteiten die organisaties ontplooiën. Dit wordt ook veroorzaakt door de verschillende context van elk land waaruit adopties hebben plaatsgevonden.

Ronde 2

Dialogo over de vraag wat is er (voor uw organisatie of voor individuele geadopteerden) nodig om deze situatie te bereiken?

Mijn Roots heeft expertise en ervaring met betrekking tot de situatie in Indonesië. Dit moet los worden gezien van andere organisaties.

Het werken aan casussen voor geadopteerden en/of vanuit families van herkomst en het werken met dossiers, behoeft kennis van de sociale (leef)structuren en de cultuur van het land waar de dossiers zijn opgemaakt. Door dossiers naast elkaar te leggen en te vergelijken kunnen er bepaalde patronen in worden herkend. Mijn Roots heeft in kaart gebracht hoe het netwerk van personen en organisaties die betrokken waren bij adopties van kinderen uit Indonesië eruit zag. Kennis van het land van herkomst is een vereiste om de, vaak summiere details, juist te kunnen interpreteren op de juiste punten weten door te vragen bij de lokale mensen, om nieuwe informatie te vinden, puzzelstukjes te verzamelen en het geheel aan elkaar te breien. In enkele dossiers waarin andere organisaties in het verleden tevergeefs hebben gezocht voor geadopteerden uit Indonesië, heeft Mijn Roots wel positief resultaat behaald. Maar het vergt veel tijd en energie.

Mijn Roots heeft de kennis van de cultuur en omgangsregels in het land. Het is cruciaal om een lokaal netwerk van betrokken mensen (zoals wijkhoofden, vroedvrouwen directies van nog bestaande kindertehuizen, getuigen, e.v.) te hebben. Mijn Roots verricht zowel deskresearch als veldwerk en biedt nazorg. Tevens fungeert Mijn Roots als helpdesk op allerlei vlakken.

Mijn Roots wordt inmiddels gezien als het grootste aanspreekpunt voor geadopteerden uit Indonesië. Ze heeft een enorm grote achterban en haar netwerk breidt zich alleen maar uit. Niet alleen in Nederland. In Indonesië heeft Ana van Valen, bestuurslid van Mijn Roots, contacten met (welzijns)organisaties en het ministerie van Sociale Zaken over de activiteiten van Mijn Roots. Zelfs in Indonesië is Mijn Roots bekend en komt zij regelmatig in de media. BBC Indonesia heeft vorig jaar een ontmoeting tussen een geadopteerde en zijn biologische moeder gepubliceerd. De video heeft enkele honderdduizend likes en bijna 13 miljoen views. Het is de meest bekeken video van BBC Indonesia in 2018.

Dewi Deijle benadrukt dat de tijd dringt. Belangrijke kennis en informatie in Indonesië verdwijnt zodat het nog lastiger wordt om te zoeken naar de waarheid. Mijn Roots weet steeds meer te achterhalen. Omdat de bestuurs- en teamleden echter alles op vrijwillige

basis doen, krijgt Mijn Roots niet voldoende kans om haar statutaire doelen optimaal te behalen of voor die aspecten waar zij reeds actief mee is, een en ander nog beter te organiseren. Mijn Roots zou graag de kans willen krijgen de organisatie te formaliseren en uit te breiden om nog meer geadopteerden te kunnen helpen, maar hiervoor is geld nodig. Op dit moment wordt gebruikgemaakt van particuliere donaties. Via fondsen ontvangen zij weinig tot niets. Ook hebben de leden geen ruimte om hier actief op te werven, tijd is kostbaar. Mijn Roots probeert zoveel mogelijk te voldoen aan wettelijke bepalingen, maar geeft aan dat dit niet geheel haalbaar is zonder financiering.

Mijn Roots geeft aan dat het goed zou zijn om alle geadopteerden zich te laten inschrijven in een DNA-databank. Mijn Roots werkt samen met een DNA-specialist en verwijst naar diegene door. Het is ieders eigen keuze zich te laten inschrijven in een DNA-databank. Zolang iedereen goed geïnformeerd deze keuze maakt, zijn de bezwaren volgens mijn Roots beperkt. Van belang is wel dat de afstandsouders ook goed geïnformeerd worden. Mijn Roots ziet ten aanzien van de voorlichting een rol voor de Nederlandse overheid.

Ronde 3

Dialogo over de vraag wat verlangt uw organisatie van Fiom en het ministerie van Justitie en Veiligheid? Welke rol ziet u voor Fiom en voor het ministerie weggelegd bij het vervolg?

Mijn Roots is een volwaardig rechtspersoon die voldoende capabel is om een eventuele financiële vergoeding ten behoeve van de behartiging van de belangen van geadopteerden in waarheidsvinding en contactherstel, te kunnen managen. Mijn Roots zou het echter goed vinden als JenV het voortouw neemt bij het opstellen van richtlijnen waar organisaties aan moeten voldoen zodat zij ook in aanmerking kunnen komen voor financiering. Mijn Roots wil de kwaliteit van de dienstverlening aan geadopteerden ook graag verbeteren, zoals de begeleiding bij de zoektochten. Mijn Roots staat open voor samenwerking bij het opstellen van richtlijnen en een kwaliteitskader. Mijn Roots zou zich kunnen voorstellen dat het meewerken aan een kwaliteitskader een voorwaarde is om in aanmerking te komen voor financiering. Mijn Roots werkt reeds samen met Shapla en Plan Angel waar het gaat om kennisoverdracht. Mijn Roots heeft geen principiële bezwaar tegen samenwerking met Fiom (bijvoorbeeld op het gebied van privacy), mits de zoektochten door Mijn Roots blijven uitgevoerd.

Sluiting

JenV en Fiom bedanken Dewi Deijle die namens Mijn Roots aanwezig is geweest voor haar tijd, eerlijke antwoorden en openheid. Ook bedanken JenV Mijn Roots voor alle inspanningen die zij pleegt om geadopteerden te helpen bij de zoektocht naar hun afkomst.